

איך להכריע במחלוקת?

תגובה לתגובה

דני סטטמן

דומה שהדברים חרגו מעבר למידה. אסתפק אפוא בהבהרה קצרה של כמה נקודות בעמדותי.

1. לדעת רבים וטובים, אף שפה ושם יש מקרים של הצקות ועוולות לפלסטינים בשטחים, מדובר במעשים חריגים של "יהודים רעי לב" (עמ' 238). ואילו לדעתי ההצקות והעוולות הן שיטתיות, מקיפות ומתמשכות, וחלקן הגדול אינו תוצאה של רוע לב אלא תוצאת ההיגיון הפנימי של משטר הכיבוש שישראל מקיימת בשטחים מאז 1967. כפי שהוכח במקומות אחרים בעולם, אין כיבוש, ודאי לא כיבוש מנחל, שיכול להתנהל אחרת. כשאמרת שהעוולות הנ"ל מתועדות לעייפה באלפי עדויות, דו"חות ומחקרים, לא הייתה בדבריי הגזמה.
2. הואיל וכך, מובן מדוע לדעתי התיקון אינו יכול לבוא מטיפול נקודתי ברעיון לב כאלה או אחרים, אלא רק מפירוק מסיבי של מפעל ההתנחלות. זהו מהלך קשה, ואינני אדיש לתוצאותיו הכואבות לציבור המתנחלים, אבל אין מגוס ממנו. מאחר שהמהלך נדרש מבחינה מוסרית - כמו גם מבחינה פוליטית - ממילא הוצאתו לפועל איננה, בשורה התחתונה, בגדר עוול.
3. להערכת, רוב ברור של אזרחי ישראל, כמו גם רוב ברור של הפוליטיקאים, השלים עם הצורך בנסיגה מיהודה ושומרון (אף שקיימים חילוקי דעות לגבי הפרטים ולגבי העיתוי הפוליטי הנכון), ומבין את ההשלכות של נסיגה זו לגבי מפעל ההתנחלויות. אם נוסיף לכך את העובדה שהקהילה הבינלאומית, כולל בעלות בריתנו הנאמנות, תובעת נסיגה זו בקול רם, המסקנה היא ששעון החול של מפעל ההתנחלות הולך ואוזל.
4. יש בימין כאלה הדוחים תרחיש זה ורואים אותו כביטוי של חולשה או חוסר אמונה, ויש שחרדים ממנו וסבורים שהוא ריאלי. אלה וגם אלה יצטרכו להחליט מה תהיה תגובתם אם אכן תחליט הממשלה על פירוק עשרות התנחלויות; האם ישברו את הכלים, או יקבלו את החלטת הממשלה?
5. הביצוע החלקי יחסית של תוכנית ההינתקות נותן לכאורה מקום לאופטימיות ולתקווה שהרוב המכריע של המתנחלים לא ישבור את הכלים, וזו אחת הסיבות לסיום המפויס של תגובתי הראשונה. אולם התוכן והסגנון של תשובת הנשקה, כמו גם של כותבים אחרים בימין, מטילים צל על אופטימיות זו. ככל שקולות אלה הולכים ומתחזקים בקרב המתנחלים ותומכיהם, כך גלגלה החרדה ממה שנראה

- כנכונות של חלקם לסכן את המפעל הציוני כולו למען מפעל ההתנחלויות - באמצעות סרבנות, הפרעה ממשית לרשויות השלטון, אלימות כלפי פלסטינים ו"בוגדים" יהודים, ומעל לכול ערעור הסולידריות הלאומית.
6. מסיבה זו, וגם מסיבות טובות אחרות, יש לשאוף להסכם עם הפלסטינים שאינו כולל פינוי בכוח של המתנחלים. תחת זאת, יש לקבוע תאריך יעד שעד אליו יוכלו המתנחלים לעזוב את מקומותיהם ולקבל פיצוי ועזרה נאותים מטעם המדינה, ואחרי תאריך זה תיסוג המדינה מהשטחים, והישראלים שיישארו שם יהיו כפופים לרשות/למדינה הפלסטינית.
7. אחרי שישקעו ענני האבק מעל לדמגוגיה ולדמוניזציה משני צדי המפה הפוליטית-אידאולוגית, תישאר העובדה הפשוטה הבאה: בימין סבורים שנסיגה מיהודה ושומרון היא משגה פוליטי נורא וחטא מוסרי חמור. בשמאל סבורים בדיוק להפך: שהמשך השליטה הישראלית בשטחים אלה הוא מתכון לאסון פוליטי, ונוסף על כך עוון מוסרי רציני. רוב החברים בשני המחנות אינם רעים או מושחתים. הם חרדים בכנות לגורל המדינה, ובעלי אכפתיות אמיתית לשאלות של צדק.
8. כיצד על החברה הישראלית להכריע במחלוקת עזה זו? אפשרות אחת היא באמצעות דיאלוג שבו ישכנע אחד הצדדים את רעהו. חליפת הדברים בין הנשקה לביני מהווה תזכורת לקושי הגדול, אולי לחוסר התוחלת, של אפשרות זו. אפשרות אחרת היא "כל דאלים גבר", ולאלימות צורות מגוונות. זו דרך מפחידה ולא הוגנת. האפשרות האחרונה, שאותה אנחנו מקבלים בלא פקפוק כמעט בכל תחום אחר, היא להטות אחר הרוב. זו השיטה הכי פחות לא-הוגנת, ובעלת הסיכויים הטובים ביותר לשמר סולידריות בין אזרחי המדינה ולאפשר את המשך קיומו של הגוף הפוליטי. לכן ראוי לפעול לפיה גם בענייננו.

החלטנו לעצור את הדיון בשלב הנוכחי ולא אפשרנו לפרופ' הנשקה להגיב לתגובה זו. עורכי אקדמות